

REVISIONSNÄMNDENS UTVÄRDERINGSBERÄTTELSE FÖR ÅR 2022

Revisionsnämnden har enligt kommunallagen § 121 till uppgift att årligen avge en utvärderingsberättelse om huruvida de mål för verksamheten och ekonomin som samkommunsstämman satt upp har uppnåtts. Revisionsnämnden ska även utvärdera huruvida verksamheten är ordnad på ett resultatrikt och ändamålsenligt sätt.

Till Optima samkommuns revisionsnämnd hör fem ordinarie medlemmar, som var och en har en personlig ersättare. Samkommunsstämman har valt en revisionsnämnd för mandatperioden 2021–2024, vars sammansättning är följande:

Ordinarie medlemmar

Stefan Högnabba, ordförande

Marina Muukkonen, vice ordförande

Elin Härmälä

Fredrik Back

Roger Pettersson

Personlig ersättare

Ann-Marie Granholm

Christer Fors

Andreas Kronqvist

Hannele Zitting

Johannes Sundqvist

Utvärderingsprocess och informationskällor

Revisionsnämndens utvärderingsarbete sker utgående från en utvärderingsplan för hela mandatperioden. De årliga tyngdpunktsområdena för utvärderingen har definierats i planen. Ett arbetsprogram görs årligen upp för utvärderingen av det aktuella budgetåret.

Revisionsnämnden utvärderar hur de i budgeten fastställda målen för verksamheten och ekonomin har uppnåtts utgående från samkommunens bokslut. Under budgetåret utvärderar revisionsnämnden samkommunens verksamhet genom att ta del av organens protokoll, diskutera med förtroendevalda, tjänsteinnehavare och personal, besöka ett urval av samkommunens verksamhetsenheter och genom att ta del av olika utredningar.

Revisionsnämnden har hållit fem möten gällande verksamhetsåret 2022, hört ansvariga tjänsteinnehavare och bekantat sig med olika ansvarsområden enligt arbetsprogrammet. Utvärderingsbesök till enheten i Nykarleby företogs den 15.2.2023. Revisionsnämnden har också bekantat sig med fastigheterna på Trädgårdsgatan i Jakobstad.

Ekonomichef Lena Sandberg har fungerat som nämndens sekreterare. Yrkesrevisorerna har biträtt vid utvärderingen av verksamheten.

Bindningsregister

Enligt kommunallagen § 84 ansvarar revisionsnämnden för kommunens bindningsregister. Redogörelsen för bindningarna ska lämnas till revisionsnämnden som övervakar att skyldigheten iakttas och tillkännager redogörelserna för samkommunstämman. Revisionsnämnden kan vid behov uppmana den som är skyldig att lämna en redogörelse att lämna en ny redogörelse eller komplettera sin redogörelse. Under året granskades och godkändes registret. Två förtroendevalda har trots uppmaningar inte lämnat in redogörelse över sina bindningar.

Behandling av utvärderingsberättelsen 2021

Med stöd av kommunallagen § 121 är styrelsen skyldig att ge stämman ett utlåtande om de åtgärder som utvärderingsberättelsen föranleder. Revisionsnämndens utvärderingsberättelse för år 2021 behandlades i samkommunstämman som hölls den 24.5.2022.

Revisionsnämnden ansåg att utvecklingsbehovet inom samkommunens målstyrning finns inom uppställandet av mål för verksamheten och uppföljning av hur målen uppnåtts samt hur de visuellt framställs. En stor del av de mätbara övergripande målsättningarna baseras på enkäter vars svarsprocent som står till grund för mätningen varierar och kan orsaka problem med tillförlitligheten. För dotterbolaget OptimaPlus Ab saknas bindande målsättningar gentemot samkommunstämman. Revisionsnämnden ansåg också att fastighetsförvaltningen behöver mera tydliga målsättningar samt att reparationsskulden dokumenteras.

Stämman fattade inget beslut om att styrelsen skall ge ett separat utlåtande över revisionsnämndens påpekanden varvid utvärderingsberättelsen konstaterades slutbehandlad den 24.5.2022.

Utvärdering av samkommunens ekonomi och budgetutfall 2022

Budgetens lagstadgade struktur och bindande verkan regleras i kommunallagen. Enligt § 110 i kommunallagen skall budgeten bestå av en driftsekonomi- och resultaträkningsdel samt en investerings- och finansieringsdel. Budgeten ska innehålla de anslag och beräknade inkomster som uppgifterna och verksamhetsmålen förutsätter samt en redogörelse för hur finansieringsbehovet ska täckas, dvs. budgetens fullständighetsprincip skall iakttas. Revisionsnämndens huvuduppgift är att utvärdera hur verksamhetsmålen uppnåtts med tillgängliga budgetmedel.

Samkommunens enda redovisningsskyldiga tjänsteinnehavare enligt § 125 i kommunallagen är direktör Max Gripenberg och redovisningsskyldigt organ är samkommunstyrelsen. Samkommunen är uppdelad i resultatområden med budgetansvar. Resultatområdena är underställda samkommunens direktör och är rapporteringsskyldiga

inför samkommunstyrelsen. Resultatområdet samkommunens förvaltning leds av samkommunens direktör med undantag för samkommunens administration som leds av förvaltnings- och personalchefen. Resultatområdet för utbildningstjänster leds av rektor Ann-May Pitkäkangas. Resultatområdet för lärande leds av rektor Anna-Lena Forsman.

Driftsbudgetens bindningsnivå till samkommunstämmen är verksamhetsbidraget, dvs. netto. Detta innebär att verksamhetsbidraget för resultatområdena inte får överskrida det budgeterade utan samkommunstämmans godkännande.

Samkommunen gör ett bättre bokslut jämfört med budgeten. Räkenskapsperiodens överskott blev 77 127 euro då det budgeterade överskottet uppgick till 1 634 euro. Inkomstbudgeten förverkligades till 101,1%. Statsandelarna förverkligades 28 000 € mer än budgeterat medan övriga försäljningsintäkter översteg budget med 42 400 €. Jämfört med bokslut 2021 minskade statsandelarna med 121 000 euro medan intäkterna totalt sett minskade med 280 226 euro.

Kostnaderna har förverkligats till 100,7 % av den godkända budgeten. Personalbudgeten underskrids med 375 000 euro medan köp av tjänster och köp av material överskrider budget med 180 000 euro respektive 214 000 euro. Verksamhetskostnaderna ökar totalt sett med 450 684 € jämfört med år 2021. Under år 2022 hade samkommunen 11 pågående utvecklingsprojekt, för vilka extern finansiering erhöles.

Samkommunstemman behandlade inga budgetändringar under året.

Budgetutfallet per ansvarsområde uppfylldes gentemot samkommunsstämmans fastställda mål.

Resultaträkningens förverkligande per ansvarsområde	Budgetavvikelse netto
--	------------------------------

Utbildningsenheten (lärande + utbildningstjänster)	+ 184 000
---	-----------

Samkommunens förvaltning	+ 108 000
--------------------------	-----------

Bokslutet uppvisar följande utfall för drifts- och resultaträkningsdelen:

BUDGETENS UTFALL SAMKOMMUNEN	Bokslut 2021	Budget 2022	Bokslut 2022	Avvik.
1000 €				
Verksamhetens intäkter	18 596	18 117	18 315	198
Finansiering av yrkesutbildning	16 133	15 984	16 012	28
Övriga intäkter	2 462	2 133	2 303	170
Förändring av produktlager	-145	-125	-132	
Verksamhetens kostnader	-16 560	-16 895	-17 010	-116
Verksamhetsbidrag	1 891	1 097	1 173	76
Finansiella intäkter och kostn.	-14	-15	-15	
Årsbidrag	1 877	1 082	1 158	76
Avskrivningar	-1 127	-1 160	-1 160	
Räkenskapsperiodens resultat	750	-78	-2	75
Ökning/minskning av avskr.diff.	79	79	79	
Extraordinära poster				
Extraordinära intäkter				
Räkenskapsperiodens överskott/underskott	829	2	77	75

Anslagen i investeringsdelen står till respektive ansvarsområdes förfogande för de ändamål och till de belopp som samkommunsstämman godkänt. På ansvarsområdesnivån är bindningsnivån netto. Nettoinvesteringskostnaderna uppgick till 520 000 euro och underskred budgeten med 127 000 euro. Lånestocken minskade med 1,2 milj. euro och uppgick i bokslutet till 2,1 miljoner euro. Både investerings- och finansieringsdelarna förverkligades inom fastställda budgetramar.

Samkommunens ackumulerade överskott jämte avskrivningsdifferens uppgick vid årsskiftet till 9 miljoner euro. Samkommunen har således en stabil ekonomi och klarar vid behov av att hantera svårare år. Revisionsnämnden konstaterar att samkommunen har en god budgetdisciplin, att budgeten har iakttagits beträffande ekonomin samt att samkommunens ekonomi är i balans enligt kommunallagens bestämmelser. Ett problem på lång sikt förverkligade studerandeåren för år 2022 överskred såväl 2021 års antal samt minimiantalet i anordnatillståndet, vilket innebär att man för närvarande har flera studerande än vad man får finansiering för.

Utvärdering av målsättningarna för verksamheten

Utbildningsenheten

Utbildningsenheten Optima består av resultatområdena utbildningstjänster och lärande.

Revisionsnämnden har utvärderat team 1, 2, 3 och 5 närmare under 2022. Teamledare Adam Näse och Ann-Louise Strengell presenterade verksamheten för Team 3 och 5 den 23.11.2023. Revisionsnämnden besökte Nykarleby den 15.2.2023 och fick information om verksamheten i team 1 och 2 av teamledare Kristina Kullas-Norrgård. Diskussionerna var givande och revisionsnämnden fick svar på de frågor som ställdes under diskussionerna.

Revisionsnämnden bedömer att målsättningarna för verksamheten vid utbildningsenheten har uppnåtts trots att början av år 2022 präglades av coronapandemin. Kvantitetsmålsättningarna uppnåddes, under året hade Optima 1 294 förverkligade studerandeår vilket ligger över målsättningen i prestationsbeslutet. Detta innebär samtidigt att man hade fler studerande än vad man fick finansierings för.

SAMKOMMUNENS EKONOMI	Bokslut	Bokslut	Bokslut
2020-2022, SAMMANDRAG	2020	2021	2022
Finansiering av yrkesutbildning (1000 €)	15 282	16 133	16 012
Förverkligade studerandeår	1 252	1 219	1294
Avlagda examina	491	460	442

Revisionsnämnden gjorde ett eget sammandrag över målsättningarna för verksamheten. Utbildningsenheten hade totalt 8 övergripande målsättningar. Enligt vår bedömning uppnåddes 4 helt och hållet, två delvis samt två inte alls. En av de fastställda målsättningarna hade något oklara målmätare varvid utvärdering huruvida målsättningen uppnåddes försvårades.

Sammandraget finns på följande sida:

Målsättning	Målmätare	Utfall	Slutsats
Andelen studerande som har sysselsättning eller fortsätter med studier på tredje stadiet efter avlagd examen är 85 %.	85,0 %	86,4 %	Resultatmålet 2022 har uppnåtts.
Andelen miljömässigt kunniga personal och studerande är minst 50 %.	50,0 %	66,7 %	Resultatmålet 2022 har uppnåtts.
Andelen studerande som lyckas förvärva den yrkesskicklighet de eftersträvar inom utsatt tid är 80 %	80,0 %	78,8 %	Resultatmålet 2022 har inte uppnåtts.
Nöjda samarbetsparter bland arbetsgivarna i Optimas verksamhetsområde, poängmedeltalet för arbetslivsresponsenkäten minst 3,5.	3,50	3,94	Resultatmålet 2022 har uppnåtts.
Studerandenas delaktighet i utvecklingen av utbildningarna är en naturlig del av utvecklingsprocesserna. Varje studerande har en uppgjord och uppdaterad karriärplan. Poängmedeltal för frågan "Jag hade möjlighet att delta i läroanstaltens verksamhet och utveckling om jag ville i den nationella studeranderesponsens slutenkät", ska vara minst 4.	4,00	3,66	Resultatmålet 2022 har inte uppnåtts.
Verksamhetsresultatet möjliggör nya utbildningssatsningar.	Budgeterat överskott 1.634 €	Överskott i bokslutet 77.127 €	Resultatmålet 2022 har uppnåtts.
Optima utarbetar strategiska målsättningar för andra stadiets utbildning 2030.	Strategiska målsättningar fastställs och godkänns	Arbetet påbörjades, men målsättningarna är inte fastställda och godkända.	Resultatmålet 2022 har inte uppnåtts till alla delar.
Stärka personalens branschkunskande och systematisera arbetslivssamarbetet. Uppnå årsvis målsättning i projektet "Lärarnas arbetslivsperioder".	Lite oklara målmätare	Svårt att utvärdera	Resultatmålet 2022 har inte uppnåtts till alla delar.

Trots att alla målsättningar inte uppnåddes så bedömer vi att de målsättningar som utbildningsenheten satt är seriösa och vi anser att det är bra att ställa ribban högt. De mätbara målsättningarna som baseras på enkäter har inte nödvändigtvis en tillräckligt god svarsprocent och kan orsaka problem med tillförlitligheten.

Samkommunens förvaltning

Revisionsnämnden förde under året utvärderingsdiskussioner med direktör Max Gripenberg och förvaltnings- och personalchef Mathias Kass. Direktören föredrar ärenden för styrelsens behandling medan förvaltnings- och personalchefen fungerat som protokollförare. Enligt verksamhetsberättelsen höll styrelsen 10 möten under år 2022, vid vilka sammanlagt 72 protokollförda ärenden behandlades.

Revisionsnämnden bedömer att målsättningarna för verksamheten vid resultatområdet Samkommunens förvaltning, som innefattar administration, fastighetstjänster samt matproduktionen till väsentliga delar har uppnåtts. Den ekonomiska målsättningen uppnåddes i och med att verksamhetsbidraget blev 108 000 euro bättre än budgeterat.

Budgetens utfall 2022	Bokslut	Budget	Bokslut	Avvik.
SAMKOMMUNENS FÖRVALTNING	2021	2022	2022	
1000 €				
Verksamhetens intäkter				
Övriga intäkter	630	680	706	25
varav:				
* administration, ekonomi och personal	85	112	88	24
* fastighetstjänster	72	43	79	36
* matproduktion och uthyrning	473	525	538	13
Verksamhetens kostnader	-4 110	-4 053	-4 312	-259
varav:				
* administration, ekonomi och personal	-883	-948	-941	7
* fastighetstjänster	-2 189	-2 098	-2 260	-162
* matproduktion och uthyrning	-1 038	-1 007	-1 111	-104
Verksamhetsbidrag	-3 479	-3 373	-3 606	-233
Avskrivningar	-1 127	-1 160	-1 160	
Enhetens resultat	-4 606	-4 533	-4 766	-234

Förvaltningen har en övervakningsfunktion för hela samkommunen och samkommunkoncernen, enligt verksamhetsberättelsen har inga väsentliga brister noterats under året. Revisionsnämnden efterlyste 2021 klara och mätbara målsättningar beträffande fastigheterna eftersom fastighetsmassan är stor. Under året påbörjades en kartläggning av fastigheterna.

Samkommunens koncern

Optima har upprättat ett koncernbokslut där det 100 % ägda dotterbolaget OptimaPlus Ab har konsoliderats med samkommunens bokslut. Koncernresultaträkningen uppvisar ett överskott på 95 000 euro då bolagets vinst på 17 000 euro beaktats. Bolaget har inga egna lån och likviditeten var vid årsskiftet god.

Bolagets resultatmål för 2022 var följande:

1. Vidareutveckla tekniken för obegränsad utbildning oberoende av kurs typ och restriktionstyper i samhället. 100% av våra tjänster skall kunna erbjudas som närutbildning, webskolning eller som hybridversion av dessa.
2. Utveckla marknadsföringen av våra produkter ekonomiskt hållbart via breddat användande av nätverk och sociala medier. Öka nåbarheten till kunderna med 20%, verifierat via befintliga digitala analysverktyg.
3. Breddning av vårt kurssortiment främst inom kategorierna; ledarskap, digitalisering, säkerhetsskolningar och logistik.
4. Trygga verksamheten genom att måna om personalens välmående och motivation i arbetet.

Enligt verksamhetsberättelsen har prestationerna för att uppnå resultatmålen varit positiva och enligt slutanalysen som gjorts har bolaget uppnått resultatmålen för 2022. Revisionsnämnden anser att målsättningarna behöver göras mätbara för att det skall gå att utvärdera huruvida de har uppnåtts.

Personalen

En skild personalrapport har uppgjorts som bilaga till bokslutet. Samkommunen hade vid årsskiftet en aktiv personalstyrka på 237 personer. Antalet årsverken uppgår till 209,6. Anställningarna är heltids- och deltidsanställningar i huvudsyssla, och av dessa finns såväl anställningar tillsvidare som visstidsanställningar. Personalens antal har minskat med 8 personer sedan föregående årsskifte.

Enligt personalrapporten registrerades det i HR-programmet Sympa 4083 sjukfrånvarodagar under året. Detta är en ökning med 734 dagar jämfört med år 2021. Den genomsnittliga sjukfrånvaron uppgick per anställd till 17,2 dagar.

Under året genomfördes en personalenkät bland personalen. Personalens deltagande i enkäten var på en god nivå, svarsprocenten uppgår till 85,6%, vilket ger bra tillförlitlighet till enkätsvaren. Av Optima samkommuns medarbetare har 94% (2021 82%) dokumenterade utvecklingssamtal i HR-programmet, revisionsnämnden anser att detta har gått i rätt riktning.

Centrala slutsatser och förslag till åtgärder 2022

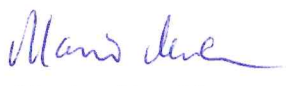
Revisionsnämnden bedömer att målsättningarna för verksamheten och ekonomin för år 2022 till väsentliga delar har uppnåtts och att verksamheten är ordnad på ett resultatrikt och ändamålsenligt sätt. Målsättningarna för verksamheten kunde enligt vår mening ytterligare utvecklas och göras mera tydliga och mätbara. För förvaltningen kunde man också upprätta mätbara målsättningar.

Revisionsnämnden riktar ett stort tack till förtroendevalda, tjänsteinnehavare och personal för alla utvärderingsdiskussioner som förts under året. Vi anser att samkommunen är välskött och att verksamheten är både ändamålsenlig och resultatrik.

Jakobstad den 3 maj 2023

Stefan Högnabba
ordförande

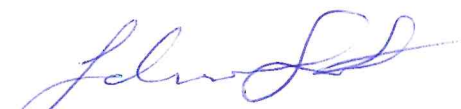
Marina Muukkonen
vice ordförande

Andreas Kronqvist
ersättare

Fredrik Back
medlem

Johannes Sundqvist
ersättare

